



משמר הסביבה

16/07/2007, א' אב תשס"ז

דבר המערכת:

אנו שמחים להגיש לכם את הגיליון הרביעי לשנת תשס"ז של "משמר הסביבה". עיתון זה הוא פרי שיתוף הפעולה בין "חיים וסביבה" - ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל והקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן. גיליון זה יוצא ערב יום איכות הסביבה בכנסת, שיתקיים ב-17/7.

בגיליון זה נציג בפניכם הצעות חוק סביבתיות חדשות הנמצאות בשלבי חקיקה שונים, ביניהן הצעת חוק "המזהם משלם" שעברה בקריאה ראשונה, והצעת חוק שילוב מקורות אנרגיה מתחדשת במערכת ייצור החשמל. כמו כן נמשיך לעקוב אחר גלגולה של הצעת חוק אוויר נקי לישראל בדיוני ועדת הפנים והגנת הסביבה, ואחר דיונים אחרים בוועדות הכנסת העוסקים בנושאים סביבתיים שונים.

ובנימה אישית, זהו הגיליון האחרון לשנה זו. לנו כעורכי הגיליון זו הייתה חוויה מעשירה ומלמדת, ובשנה הבאה צוות הקליניקה ותלמידיה ימשיכו לכתוב ולערוך את "משמר הסביבה".
בהנאה,

משואה גרין ואלעד דרוקמן, עורכים

צוות מורי הקליניקה: עו"ד חנן מנדל (מנחה הפרוייקט), עו"ד אתי רוזנבלום, ד"ר אורן פרז	הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית	הפקולטה למשפטים	חיים וסביבה, ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל	סמנכ"ל ארגון חיים וסביבה: נאור ירושלמי
mandelh@mail.biu.ac.il etyros@gmail.com perezo@mail.biu.ac.il	envclinic@gmail.com , www.envclinic.org.il	אוניברסיטת בר אילן, רמת גן, 52900	sviva@sviva.net , www.sviva.net	naor@sviva.net

אירועי יום איכות הסביבה בכנסת

השדולה הסביבתית-חברתית של הכנסת, בראשות ח"כ ד"ר **דב חנין** (חד"ש) וח"כ הרב **מיכאל מלכיאור** (עבודה-מימד), יזמה את יום איכות הסביבה בכנסת, שיתקיים בתאריך 17/7. האירועים המתוכננים הם כדלהלן:

דיוני ועדות מיוחדים – בוועדת החינוך, התרבות והספורט יוצג דו"ח על חינוך סביבתי, ויוצגו פרויקטים ותוצרים ירוקים על ידי תלמידים; בוועדת הפנים והגנת הסביבה יתקיים דיון באשר להתחממות כדור הארץ והשלכותיה על ישראל.

כינוס שדולה מיוחד – בהשתתפות השר להגנת הסביבה **גדעון עזרא** (קדימה) וראשי הארגונים הסביבתיים-חברתיים בישראל.

כנס "משבר האקלים כאתגר חינוכי", בשיתוף עם המועצה לישראל יפה – יוקרנו קטעים מסרטו של אל גור "אמת מטרידה", וייערך רב שיח בהשתתפות שרת החינוך **יולי תמיר** (עבודה-מימד) והשר להגנת הסביבה **גדעון עזרא** (קדימה).



כינוס מליאה מיוחד – ישאו ברכות יו"ר הכנסת **דליה איציק** (קדימה) ויו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה ח"כ **אופיר פינס** (עבודה-מימד). לאחר מכן יועלו שאילתות בעל פה לשר להגנת הסביבה, ויתקיימו הצבעות על הצעות חקיקה בנושאים סביבתיים.

לעיון בהזמנה הרשמית והתעדכנות בלוח הזמנים המדויק –

[לחצו כאן](#)

חקיקה

הצעת חוק הגנת הסביבה (המזהם משלם) (דרכי ענישה), התשס"ז – 2007 עברה בקריאה ראשונה

הצעת החוק של ח"כ ד"ר **דב חנין** (חד"ש) וח"כ הרב **מיכאל מלכיאור** (עבודה-מימד) מתקנת חוקים שונים שעניינם מניעת זיהום, שמירה על הניקיון, על איכות מי השתייה ומי הים ועל המרחב הציבורי, ומטרתה יצירת כלים להענשה כלכלית של מזהמים סביבתיים באופן פרופורציונאלי לנוקים שהם גורמים – או לרווחים שהם גורפים – כתוצאה מהזיהום הסביבתי שיצרו. ההצעה עברה בקריאה ראשונה בתאריך 10/7, בתמיכת 17 ח"כים וללא מתנגדים.

”משמר הסביבה”, יולי 2007

ההצעה מוסיפה לכל החוקים המתוקנים סעיף הקובע כי במקרה בו נעברה עבירה סביבתית במחשבה פלילית והיא גרמה נזק, או שעובר העבירה הפיק ממנה טובת הנאה או רווח, יוכל בית המשפט להטיל קנס שגובהו פי ארבעה מגובה הנזק שנגרם או משווי טובת ההנאה או הרווח שהופקו, או את הקנס הקבוע בסעיף העבירה, לפי הגבוה שביניהם. במקרה והעבירה בוצעה ללא מחשבה פלילית, גובה הקנס



שיוטל יהיה כגובה הנזק שנגרם, טובת ההנאה או הרווח שהופקו, לפי הגבוה שבהם, נוסף על קנס הקבוע בסעיף העבירה.

לכל החוקים הסביבתיים בהם אין מנגנון כאמור תתווסף אפשרות להוציא צו מנהלי המורה על השבת המצב לקדמותו.

חיים וסביבה – ארגון הגג של ארגוני הסביבה בירך על קבלת החוק בקריאה ראשונה ואמר, כי החוק החדש מסמן מפנה דרמטי במצב הסביבתי בישראל, בכך שיבטל את הכדאיות הכלכלית שבפגיעה בסביבה ובבריאות הציבור. ”אנו רואים בחוק זה את תחילתה של מהפיכה חיובית בהתייחסות לעבירות של פגיעה בסביבה ובבריאות הציבור”, נאמר בהודעת הארגון.

לעיון בהצעת החוק – [לחצו כאן](#)

הצעת חוק שילוב מקורות אנרגיה מתחדשת במערכת ייצור החשמל, התשס"ז – 2007

אנרגיה מתחדשת היא אנרגיה המופקת ממשאב טבעי בדרך שאין בה כדי לפגוע בכמותו ובאיכותו של אותו משאב, או שניצולו לצורך זה עדיף, מבחינה סביבתית, על פני אי-ניצולו. אנרגיה זו כוללת את אנרגית השמש, אנרגית הרוח, אנרגיה גיאותרמית, הפקת אנרגיה מחומר אורגני ומכוח המים. מטרת הצעת החוק של ח"כ ליה שמטוב (ישראל ביתנו) היא ליצור תשתית מחייבת ותמריצים כלכליים לשילובם של מקורות אנרגיה מתחדשים במערך ייצור החשמל בישראל, ובכך גם להגדיל את האפשרות לענות על הצורך באנרגיה באמצעים מקומיים, ולהפחית את פליטת המזהמים הנוצרים עקב ייצור חשמל.

מכיוון שאנרגיה מתחדשת מנצלת לרוב משאב מקומי, הגברת השימוש בה תורמת לעצמאותן של מדינות, מקטינה את תלותן בדלקים מיובאים, מקטינה את התלות בשרשרת האספקה של דלק ואת התנודות במחירו, מקטינה את הגירעון במאזן התשלומים ומהווה מנוף לפיתוח תעסוקה מקומית. שימוש בטכנולוגיות אנרגיה מתחדשת עשוי גם לתרום רבות לשיפור איכות האוויר במדינת ישראל ולצמצום פליטת המזהמים וגזי החממה, הנובעים מייצור ושימוש באנרגיה.

”משמר הסביבה”, יולי 2007

למדינת ישראל יתרון בולט ביכולת ניצול של אנרגיית השמש לעומת מדינות אחרות, אך בתחום ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת היא מפגרת בהרבה אחרי מדינות מפותחות. הדבר נובע בעיקר מהעדר חקיקה המעודדת ומחייבת ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת. הצעת החוק באה לשנות מצב זה, והיא נוסחה בהסתמך על ניסיון שנצבר בעולם בחקיקת חוקים לעידוד השימוש בטכנולוגיות אנרגיה מתחדשת.

הצעת החוק מתבססת על מספר עקרונות מרכזיים:

(1) קביעת יעדים ברורים להיקף יישום - ההצעה קובעת היקפים מינימאליים לשילובה של אנרגיה מתחדשת במערכת ייצור חשמל.

(2) הכרה בצורך לספק תמריץ כלכלי לייצור אנרגיה ממקורות מתחדשים – ניסיון בעולם הוכיח כי ללא הפנמה כלכלית וקביעת תעריפים מיוחדים לאנרגיה מתחדשת, היא לא תוכל להתחרות ביצרני החשמל המתבססים על דלקים פוסיליים. מימון תעריפים אלה מתבסס על עיקרון ”המזהם משלם”, היינו שהעלות הכוללת מתחלקת על פני צרכני החשמל בהתאם לכמות החשמל שהם צורכים ולכן באופן יחסי לזיהום שהם גורמים.

(3) מנגנון בקרה ואכיפה שיאפשר גמישות מרבית בהשגת היעדים, המחייב את היצרן להוכיח כל שנה מחדש את כמות החשמל ממקורות מתחדשים שהוא ייצר בפועל, ומאפשר לגוף המפקח לנהל מעקב אחר ההתקדמות בעמידה ביעדים.

הצעות חוק זהות להצעתה של ח”כ שמטוב הונחו על שולחן הכנסת השש-עשרה על ידי חברי הכנסת



רומן ברונפמן (מר”צ) **ועמרי שרון** (ליכוד), ועל שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי חברי הכנסת **יורי שטרן** ז”ל (ישראל ביתנו), **הרב מיכאל מלכיאור** (עבודה-מימד) ו**ד”ר דב חנין** (חד”ש), אולם הן לא התקבלו.

לעיון בהצעת החוק – [לחצו כאן](#)

”משמר הסביבה”, יולי 2007

הצעת חוק התכנון והבניה (תיקון – מתקני שידור לתקשורת בשיטה התאית במקומות רגישים), התשס”ז – 2007

הצורך בשיתוף ויידוע הציבור במסגרת ההליך התכנוני ובכלל, מהווה עקרון יסוד במערכת המשפטית – תכנונית בישראל. ואולם, הקמת מתקני שידור לתקשורת סלולארית נעשית כיום בפועל ללא שיתוף ציבור ותוך הגבלת שיקול דעתה של הרשות המקומית. תוכנית המתאר הארצית, 'תמ"א 36א' - מתקני שידור קטנים וזעירים, מתירה הקמת מתקני שידור בכל ייעודי הקרקע, כולל אזורי מגורים, בלא שיתוף הציבור לגבי ייעוד מיוחד זה העשוי להשפיע על סביבתו.



הצעת החוק, שהגישו חברי הכנסת ד"ר דב חנין (חד"ש) והרב מיכאל מלכיאור (עבודה-מימד), קובעת כי באזורי מגורים הקמת מתקני שידור תיעשה תוך יידוע ושיתוף הציבור, כי ניתן יהיה לדרוש מהחברה הסלולארית להמציא חלופות נוספות למיקום המתקן באזור המגורים, וכי בסמוך למקומות רגישים בהם שוהה ציבור רב (כגון בתי-ספר ובתי-חולים) ניתן יהיה לסרב להקמת מתקן שידור מפאת הקרבה האמורה.

חשוב לציין כי לעניין יידוע הציבור ושיתופו, חוק התכנון והבניה מסמך את השר להתקין תקנות לצורך כך (שלא הותקנו עד עתה), ואולם נוכח חשיבותו הציבורית של הנושא ומשמעותו חברי הכנסת ממליצים לעגן את עקרונות ההליך כמפורט לעיל במסגרת חקיקה ראשית.

לעיון בהצעת החוק – [לחצו כאן](#)

הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (הרכב מועצה מקומית תעשייתית), התשס"ז – 2007

המועצות התעשייתיות בישראל מופקדות על תחום הטיפול בתשתיות ובנושאים סביבתיים. הניסיון המצטבר לגבי תפקודן של המועצות הקיימות כיום, מעיד על כך שהרכב המועצות הקבוע בחוק מקשה לעתים על יכולתן לפתור בעיות בנושאים אלו. הצעת החוק של ח"כ ד"ר דב חנין (חד"ש) מגבילה את שר הפנים לגבי זהות הנציגים במועצות אלו. תלמידי הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית, עתי קוה ואביעד דוויק, סייעו בכתיבת הצעת החוק, במסגרת שיתוף הפעולה של הקליניקה עם הלובי הסביבתי בכנסת.

לעיון בהצעת החוק – [לחצו כאן](#)

דיוני וועדות

דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא תשלום אגרות בעת הגשת עררים

בדיון מתאריך 14.5 בו השתתפו יו"ר הוועדה ח"כ אופיר פז-פינס (העבודה-מימד), ח"כ דב חנין (חד"ש) וח"כ נאדיה חילו (העבודה- מימד) נקבע, כי יינתן פטור מתשלום אגרות עבור הגשת עררים על הליכי תכנון ובניה באופן הבא: פטור מאגרה על הגשת ערר ראשון לכל אזרח בכל שנה. במקרה של ערר נוסף, האזרח ישלם את הסכומים המפורטים (בין 180 ₪ ל-1000 ₪) בכפוף לזכאות לפטור כמוגדר בחוק. בכל הקשור להגשת עררים על ידי גופים ציבוריים יותרו עד עשרה ערעורים בשנה ללא תשלום אגרה. על פי מפלגת הירוקים, אשר היו בין יוזמי התיקון, תשלום אגרה בעת הגשת עררים על הליכי תכנון ובניה מהווה חסם משמעותי בפני האזרח לממש את זכותו להתנגד להליכי תכנון ובניה. הפטור מתשלום אגרות ישפר את השקיפות של וועדות התכנון ובכך יועיל לכלל התושבים.

לעיון בפרוטוקול הועדה – [לחצו כאן](#)

דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא ההשפעות הסביבתיות של תכנית האב לפיתוח נמלי הים

התיכון

בתאריך 28/5 דנה הוועדה בתכנית לפיתוח נמלי חיפה ואשדוד, שהיא תכנית ההמשך לתכנית האב לפיתוח נמלי ים התיכון. התכנית אושרה קודם לכן על ידי הממשלה, שקבעה שני עקרונות מרכזיים: אישור עקרוני לתכנית האב המתייחס לשלב הראשון של הפיתוח, והנחיה לחברת נמלי ישראל לפתוח בהליכים תכנוניים על פי החוק על מנת לוודא שבשנת 2015 יהיה מסוף מכולות נוסף לפחות באחד משני הנמלים האמורים. כדי לבצע את העקרונות הללו הממשלה קיבלה שתי החלטות משנה: שר התחבורה ושר האוצר הוסמכו לקבל החלטה על עיתוי, מיקום, שיטת המימון ושיטת התפעול של השלב הבא, ובנוסף תקום ועדה ברשות מנכ"ל משרד התחבורה, בשיתוף כל המשרדים הרלוונטיים וגופים אחרים, שתבחן ותמפה את הקונפליקטים הקיימים בתכנית, ביניהם קונפליקטים סביבתיים. במהלך הדיון רשות הנמלים התחייבה כי המשך ההליך ברמה התכנונית ייעשה על פי חוק, כולל תזכיר השפעה על הסביבה.

יו"ר הועדה, ח"כ דב חנין (חד"ש), סיכם את הדיון באמרו כי שטחי החוף של מדינת ישראל הם משאב במחסור, ובשל כך צריך לבחון היטב כל אופציה של חלופה מצמצמת בשימוש במשאב החופי. בנוסף, הוא אמר, הועדה תמשיך לעקוב אחר הנושא באופן אינטנסיבי ורציף.



לעיון בפרוטוקול הועדה – [לחצו כאן](#)

דיון בוועדת הכלכלה בנושא פיתוח טכנולוגיות מים חדשניות

בתאריך 28/5 דנה הועדה במימוש התוכנית הלאומית לקידום טכנולוגיות מים. יו"ר הועדה, ח"כ משה כחלון (ליכוד), אמר כי לטכנולוגיות המים פוטנציאל מרכזי לקידום הייצוא הישראלי, וכי מימוש החלטות הממשלה חשוב ביותר לנוכח העובדה כי קיים איום טרור מוחשי על מי השתייה. ח"כ אבשלום וילן (מר"צ) הוסיף כי הצפי לשנים הבאות מלמד כי המחסור במים שייווצר בעולם יהפוך את טכנולוגיות המים לשוק מרכזי. מדינת ישראל הנה גורם מוביל בעולם בטכנולוגיות ובתקינה, והיא בעלת פוטנציאל להפוך לשחקן עולמי מוביל בנושא פיתרונות מים מתקדמים. תפקיד הועדה הוא לקדם ככל האפשר את הסיוע הממשלתי לטובת הנושא.

בדיון השתתפו גם חברות לפיתוח מוצרים להשקיה. ברוך אורן, מנכ"ל חברת אריסון אמר כי תחום טכנולוגיית המים יכול להפוך לשוק הייצוא מספר אחת של מדינת ישראל, ועל המדינה החובה לדאוג שפוטנציאל זה יתממש. רועי עמידור, מנכ"ל BPT (חברה העוסקת בתחום המסננים החכמים, שיכולים להפריד חומרים בצורה סלקטיבית) עמד על כך שבתעשייה זו הטכנולוגיות הן פיזיות, בניגוד לעולם ההיי-טק, ולכן התהליכים הם ארוכים. את שלב הפיתוח סיימה החברה לאחר חמש שנים בעיקר באמצעות מימון פרטי ובסיוע של קרנות אירופאיות. לחשיבות תמיכת הממשלה התייחס גם פרופסור רפאל סמיט, ראש מכון גרנד לחקר המים, באמרו כי יש קיצוץ משמעותי במלגות שאמורות להגיע לדור הבא של מנהיגי הטכנולוגיות. הממשלה החליטה להשקיע בתקציבי מחקר, הוא אומר, אך היא לא מימשה את החלטתה.

לסיכום נקבע כי הועדה תעקוב אחר התקדמות מימוש התוכנית הלאומית לקידום טכנולוגיית מים באמצעות בקרה על הנעשה בתקינה הלאומית והבינלאומית, תמיכה בסטארט-אפים, קידום האקדמיה ופיתוח תוכניות לימוד בתחום המים; הועדה ביקשה כי מנכ"ל משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה ידווח לה בכתב בתחילת כל רבעון על התקדמות התוכנית ועל תוכניות להמשך; הועדה קראה לממשלה לעבור לשלב השני של התוכניות ולהקצות כ-200 מיליוני שקלים נוספים בשלוש השנים הקרובות.

לעיון בפרוטוקול הועדה – [לחצו כאן](#)



"משמר הסביבה", יולי 2007

דיונים בועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא הצעת חוק אוויר נקי לישראל

במסגרת הדיונים בועדת הפנים והגנת הסביבה התקבלו תיקונים לקראת הקריאה השנייה והשלישית. להלן עיקרי הדברים מהדיונים האחרונים:

בדיון מתאריך 29.5, בהשתתפות מחליף יו"ר הוועדה ח"כ **דב חנין** (חד"ש) וח"כ **משה גפני** (יהדות התורה), נדון סעיף 4 לחוק הקובע כי על השר להגנת הסביבה לקבוע בתקנות ערכים מרביים לנוכחותם באוויר, בפרקי זמן נתונים, של מזהמים. בדיון נקבע, בין היתר, כי לא תוגדר תקופת זמן נתונה בה יש לעמוד בערכים שנקבעו אלא כי יש לשאוף להשיג את הערכים בלבד ללא תקופת זמן מוגדרת.

לעיון בפרוטוקול הועדה [לחצו כאן](#).

בדיון מתאריך 6.5, בהשתתפות ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **אפי איתם** (האיחוד הלאומי-מפד"ל), ח"כ **יוסי ביילין** (מר"צ) וח"כ **משה גפני** (יהדות התורה) הלין ח"כ איתם, כי התיקונים אשר נעשים בחוק אוויר נקי לישראל, לאחר שעבר בקריאה ראשונה, מהווים שינוי מהותי בחוק. לטענתו, אי אפשר לדון בוועדה בנוסח הצעת חוק שונה מזה שהועבר בקריאה הראשונה, אלא אם כן מגישים אותו מחדש לקריאה הראשונה. היועץ המשפטי של הוועדה הסביר, כי כבר בדברי ההסבר של הצעת החוק הובהר כי מדובר בנוסח חלקי בלבד של החוק וכי וועדת הפנים והגנת הסביבה תדון בהמשך בפרטיו החוק ותבצע תיקונים כנדרש. ח"כ דב חנין התחייב לשקיפות מוחלטת בדיוני הוועדה וכי במקרה של שינוי באחד מנושאי החוק, הדבר יובא לידיעת חברי הכנסת טרם הצבעתם. כמו כן נערך דיון על התוספת הראשונה לחוק, אולם ההצבעה בעניין נדחתה לדיון הבא כמפורט להלן.

לעיון בפרוטוקול הועדה [לחצו כאן](#).

בדיון מתאריך 12.6, בהשתתפות ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **אפי איתם** (האיחוד הלאומי – מפד"ל), ח"כ **משה גפני** (יהדות התורה) וח"כ **אסתר רינה טרטמן** (ישראל ביתנו), נערכה הצבעה על סעיפי התוספת הראשונה לחוק שבה הגדרה של רשימת מזהמים. בדיון תוקנו רשימת החומרים המזהמים ואופן נוסחם בתוספת עפ"י המלצת הגורמים המקצועיים. כמו כן נדונה שאלת הטיפול בדלקים מזהמים. חלק ממשנתפי הדיון בקשו כי האחריות בטיפול בדלקים מזהמים יהיה בידי משרד התשתיות כחלק מתחומי אחריותו ולא בידי המשרד להגנת הסביבה. נקבע כי יערך דיון משותף של 2 המשרדים ובסיומו תובא הצעה מוסכמת על שני המשרדים בכל הקשור לטיפול בדלקים מזהמים.

לעיון בפרוטוקול הועדה [לחצו כאן](#).

”משמר הסביבה”, יולי 2007

בדיון מתאריך 18.6, בהשתתפות ח”כ **דב חנין** (חד”ש), ח”כ **אפי איתם** (האיחוד הלאומי – מפד”ל), ח”כ **יוסי ביילין** (מר”צ), ח”כ **אסתר רינה טרטמן** (ישראל ביתנו) וח”כ **שרה מרום שלו** (גיל), נדון סעיף 10 לחוק בנושא טיפול בדלקים מזהמים. כפי שהוסבר לעיל, משרד התשתיות והמשרד להגנת הסביבה התבקשו לגבש נוסח מוסכם על שני המשרדים לטיפול בדלקים מזהמים. הנוסח המוסכם קובע כי השר להגנת הסביבה, לאחר התייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, יקבע כללים לגבי תכונות, מרכיבים ואיכות של דלקים ותוספי דלק כדי להפחית ככל הניתן, פליטת מזהמים כתוצאה מצריכת דלק או תוספי דלק, ולמנוע פגיעה ביעילות ובתפקוד של מתקן או מערכת שנועדו לצמצם פליטת מזהמים לאוויר.



לעיון בפרוטוקול הועדה - [לחצו כאן](#).

בדיון מתאריך 26.6, בהשתתפות ח”כ **דב חנין** (חד”ש) וח”כ **משה גפני** (יהדות התורה), נדון הפרק בנושא היתרי פליטה. בדיון הוצגו עמדות שונות בנושא וזאת לקראת הצבעה על סעיפי הפרק אשר תתרחש רק בדיון הבא של וועדת הפנים והגנת הסביבה.

לעיון בפרוטוקול הועדה - [לחצו כאן](#).

דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא תקנות למניעת מפגעים (זיהום אוויר מכלי רכב)(תיקון),

התשס”ז – 2007

בתאריך 4/6 דנה הועדה בדרכים שונות לפטור דגמים מסוימים של רכבים מתחולת התקנות, למשך זמן קצוב. נקבע כי משרד התחבורה יעבור על רישומי הבדיקות הממוחשבות שבוצעו במכוני הרישום לכלי הרכב הרלוונטיים (רכבי דיזל מדגמים 2001-2005) ויאתר דגמים של רכב שאינם מסוגלים לעמוד בערכים המרביים שנקבעו בתקנות. צוות המורכב מנציג משרד התחבורה, נציג המשרד להגנת הסביבה ונציג ציבור שימונה על ידי השר להגנת הסביבה, יבחן את הממצאים וימליץ לשר לגבי הדגמים שאותם יש לפטור מחובת העמידה בערכי הפליטה. על הצוות להמליץ על ערך פליטה מרבי שיקבע לכלי רכב אלו, ולאחר מכן השר להגנת הסביבה יבחן את ההמלצות ויקבע את ערכי הפליטה המרביים לדגמים שהומלצו. לשר להגנת הסביבה יישאר שיקול הדעת האם קביעת הדגמים הפטורים תהיה בדרך של השוואת נתוני דגמים של יבואני הרכב או במדגם מכוני הרישוי. בשלושת החודשים הראשונים לתחילת התקנות, כלי הרכב שיוצרו עד שנת 2005 (כולל) יחויבו על פי התקן המקל.

לעיון בפרוטוקול הועדה – [לחצו כאן](#)

דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא ההשלכות הסביבתיות של סלילת כביש 531

בתאריך 5/6 דנה הוועדה בסלילתו של כביש 531, שהוא כביש רוחב מרכזי בין כביש 6 לכביש 20. תכנית הכביש, 'תכנית לתשתית לאומית מס' 15', הנה בשלב השלמות טכניות אחרונות, לקראת אישור הממשלה.

המתנגדים לסלילת הכביש על פי התוואי הקיים בתכנית (הכוללים בין השאר את תושבי הערים רעננה והרצליה) טענו כי תוואי זה יגרום להחרפת זיהום האוויר ביישובים לידם הוא עובר (כאשר כבר כעת התסקיר הסביבתי מעיד על רמת זיהום אוויר גבוהה באזור זה, עד 308 אחוזים מעל התקן הישראלי, המקל, בעשרים אחוזים מן הזמן). הפיתרון אותו הם הציעו הוא סלילת הכביש בתוך מנהרת תעבורה, אשר בפתחיה מנגנוני סינון אוויר, המפחיתים את זיהום האוויר האזורי.

נציגי משרד התחבורה הציגו את הצעת המשרד לצמצום הפגיעה בזיהום האוויר - הקמת מערכת ניטור שתזהה את החרیגות על פי התקן הישראלי, ובאמצעות שילוט אלקטרוני תגביל את התנועה. פיתרון זה, לטענתם, מאזן בין יתרון הכביש לבין הפגיעה שהוא יוצר, מה גם שלטענתם מנהור הכביש עולה פי שלוש וחצי מעלות של סלילת הכביש ללא מנהור.



בסיכום הדיון קראה הוועדה לממשלה להימנע מלאשר את תכנית הכביש עד שלא תיבדק לעומקה חלופת המנהור.

לעיון בפרוטוקול הועדה – [לחצו כאן](#)

”משמר הסביבה”, יולי 2007

דיונים בועדה לענייני ביקורת המדינה בעניין פיתוח בר-קיימא

בתאריך 7/3 קיימה הועדה דיון בדו"ח מבקר המדינה בנושא פיתוח בר-קיימא, שבדק היבטים של יישום החלטת הממשלה מחודש מאי 2003 על ידי משרדי הממשלה, בראשם המשרד להגנת הסביבה. על פי החלטת הממשלה, עד סוף שנת 2003 משרדי הממשלה אמורים היו להכין תוכניות אסטרטגיות ליישום. בפועל, בשנת 2005 רק חמישה משרדים הציגו את תוכניותיהם האסטרטגיות, ושום גורם ממשלתי לא הגיש תוכנית ליישום הכוללת מקורות מימון, לוחות זמנים ויעדים ברי מדידה. מדיניות זו גם באה לידי ביטוי בתקציב. לא מן הנמנע, נאמר בדו"ח, כי נעשות היום פעולות פיתוח שאינן מתחשבות בעקרונות הפיתוח בר-קיימא, ופוגעות בצורה בלתי הפיכה במשאבים חסרים כגון קרקע ומים.

השר להגנת הסביבה **גדעון עזרא** (קדימה) אמר כי נושא פיתוח בר-קיימא עומד לנגד עיני המשרד בכל החלטה המתקבלת לטווח ארוך, אך המשרד אינו משותף בהחלטות של גופים אחרים כגון צה"ל ומנהל מקרקעי ישראל. השר עמד על הצורך בזכות "וטו" למשרד בוועדות של גופים אחרים העוסקים בתחום, והציע להציב בכל משרד ממשלתי ממונה לנושא הגנת הסביבה שיהיה "שגריר" לנושא, ויביע את עמדתו לגבי כל החלטה.

לעיון בפרוטוקול הועדה – [לחצו כאן](#)

בתאריך 11/7 קיימה הועדה דיון בדו"ח מבקר המדינה בנושא פיתוח בר-קיימא בתחום האנרגיה. יו"ר הועדה ח"כ **זבולון אורלב** (איחוד לאומי-מפד"ל) הדגיש כי מדו"ח שהוגש לוועדה על ידי מרכז המידע והמחקר של הכנסת עולה כי מדינת ישראל מפגרת בנושא שימור האנרגיה לעומת מדינות אחרות. מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, חזי קוגלר, אמר כי יש לבקש תוכניות הצופות פני עתיד, וכי על פי החלטת הממשלה מ-2,003 מוטלת על המשרד החובה לדאוג למתן האנרגיה, ולהכין תוכניות עד שנת 2,020 כדי לענות על צרכי הדור הנוכחי וצרכי הדורות הבאים.

בסיכום הדיון נקבעו ההחלטות הבאות: הועדה מבקשת להשתמש בתשתית חוקית של הממשלה באותם תחומים בהם אין הכרעות, כדי לא לעכב קבלת החלטות; הועדה מצפה לקבל לוחות זמנים בטווחים קצרים כדי שניתן יהיה לערוך בקרה; הועדה מביעה דאגה עקב כך שהמשרד לא עמד ביעד שקבעה הממשלה, היינו 2% עד שנת 2007; הועדה מבקשת שייבחן שוב היעד של 10% עד שנת 2020, שנראה כי אינו עומד ביחס ליעדי מדינות אחרות; הועדה תקיים ישיבת מעקב.

משולחן הקליניקה

הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית פועלת בשיתוף פעולה עם ארגון "תחבורה היום ומחר" להכנת חוות דעת משפטיות וקידום הצעות חקיקה שונות שמטרתן להפחית את ההשלכות השליליות של תופעת היוממות שלה נזקים שונים – ובכללן שימוש מוגבר, בזבזני ומזהם, בתחבורה פרטית. אחת התוצאות השליליות של התופעה מתבטאת בעומסי התנועה הרבים בשעות הלחץ בנסיעה לעבודה ובחזרה ממנה.

תלמידי הקליניקה טל פלמנבאום ותמר טל, בהנחיית מנכ"ל הארגון, תמר קינן ועו"ד חנן מנדל, הכינו חוות דעת הבוחנת יישום מנגנון של "פדיון חנייה", המיושם במקומות שונים בעולם, כאחד מהאמצעים המסייעים למניעת נזקי היוממות. הרעיון המרכזי במנגנון זה הוא מתן אפשרות לעובדים, על ידי מעסיקיהם, לוותר על מקום החנייה שאותו הם מקבלים ממעסיקם, בתמורה לסכום כסף המתווסף למשכורת, שמהווה את פדיון החנייה. פדיון חנייה הוכח כאמצעי דרבון וחיזוק של מגמות מעבר לתחבורה ציבורית למקום העבודה, או שימוש באמצעים חסכוניים יותר כמו "Car Pool". יש לציין כי בקידום מנגנוני שימוש ב-"Car Pool" עסקה הקליניקה יחד עם הארגון בשנה הקודמת.

חוות הדעת הוזכרה לחיוב במסגרת דו"ח הועדה שדנה במיסוי ירוק במשרד האוצר. הקליניקה והארגון עוסקים עתה בקידום הצעת חוק שתעגן בחקיקה את מנגנון פדיון החנייה.

